

Polifina v državi SHS pavzeleno.

Naročnina lista: Celo leto K 120.—, pol leta K 60.—, četril leta K 30.—. Izven Jugoslavije: Celo leto K 150.—. Inserati ali oznanja se računajo po dogovoru; pri večkratnem inseriranju primeren popust. Upravištvo sprejema naročnino, inserate in reklamacije. — Telefon št. 220.

STRAŽA

Neodvisen političen list za slovensko ljudstvo

Posamezna številka stane 1 kor.

„Straža“ izhaja v ponedeljek, sredo in petek. Uredništvo in upravištvo je v Mariboru, Koroška cesta št. 5. — Z uredništvom se more govoriti vsak dan samo od 11. do 12. ure dopoldne. Rokopisi se ne vračajo. Nezaprite reklam so poštnine prosie. — Telefon št. 2.

115. številka.

Maribor, dne 12. oktobra 1921.

Letnik XIII.

Čudno! Ker nismo mogli ustreči s parlamentarnim člankom — nudimo na prvem mestu trgovsko notico.

Solidna trgovina v Mariboru.

Solidna trgovina v Mariboru. V „Taboru“ št. 223 piše nekdo to le čudno novico: „Priobčujem v znanje in ravnanje sledeči neverjetni dogodek: Grem kupovat knjige za višje razrede. Prodajalka mi jo prinese, ogledam si jo in vidim, da je najnovejša izdaja, lepo vezana in obsegajoča 230 strani in bil sem pripravljen, da bom moral plačati za njo najmanj 30 do 40 K. Kako pa se začudim, ko mi pove, da stane samo 3 K, kakor je to bilo napisano na prvi strani s svinčnikom. Pošljem jo, naj gre vprašat g. šefa, a vrne se z isto ceno, češ, knjiga je še iz stare zaloge. Na žalost ku-povalcev moram konstatirati, da so taki trgovci le bele vrane in da ta trgovec ni naše gore list.“ Tako piše „Tabor.“ V interesu javnosti bi pa seveda vendar bilo, da bi ljudje zvedeli za tisto solidno trgovino, ki ljudi ne odira, a „Tabor“ jo zamolči, ker dotični solidni trgovci ni pristaš koruptne demokratske stranke. Ker je pa vendar dobro, da ljudje spoznajo solidne trgovine, ki prodajajo kolikor mogoče poceni, bi si mi dovolili pripomniti, da je dotična solidna in cena trgovina najbrž: Trgovina in knjigarna tiskarne sv. Cirila, o kateri se po ulicah in šolah javno govori, da svojim odjemalcem postreže najsolidnejše in kolikor mogoče poceni. Sicer pa naj „Tabor“ sam javno pove ime dotične poštee in solidne trgovine.

Ko se Pašič vrne . . .

Doslej se je vedno govorilo „ko se kralj vrne . . .“, sedaj pa že pravijo, „ko se Pašič vrne . . .“ Vse mogoče se bo potem uredilo, vse bo šlo v najlepšem redu. Radikali in demokraci se sicer še vedno dvije napadajo, ker med njimi že davno ni več programatičnih razlik, se z vso mogočo korupcijo ometavajo ter drug drugega dolžijo, drugače so si pa popolnoma složni in enotni ter sedaj celo prav radi povdarjajo, da se bode tudi vprašanje raznih ministrskih portfeljev prav hitro rešilo, ko se Pašič vrne. Vse bo šlo, samo da se Pašič vrne! Arnauti se bodo pomirili, gospodarstvo se spravi v red, v zunanji politiki nam vzklijejo razni uspehi, tekmovalje in rovanje za razna visoka mesta preneha, kratkoma, postali bomo vzorna, parlamentarna država na zunanji in znotraj, kakor hitro se Pašič vrne. Njegov povratek veliko več obeta ko kraljev, črži se pa v isti nejasnosti in vlada še dosedaj ni povedala, čemu je odšel, kaj dela, kaj namerava in kedaj se vrne.

Odšel je in basta, nekaj dela, nekaj ukrepa, kaj, to že sam ve, druge pa prav nič ne briga.

Ce bi pred tednom vprašali kakega ministra ali kako drugo merodajno osebo, kaj je s kraljem, bi dobili točen odgovor, da je na povratku. Vsak čas lahko pride, če ne danes, pa jutri in tako je šlo vedno naprej od dneva do dneva, — dokler ni Pašič odpotoval in če sedaj vprašaj: kje je kralj, kje je Pašič, dobis za odgovor: „Pašič je na raportu pri kralju“ ali „kralj ima Pašiča pri raportu“.

Nejasnost glede kraljeve odsotnosti je dajala povod raznim govoricam, bolgarski ministrski predsednik Stambulijski je bil celo tako uslužen, da je naši državi ponujal svojega kralja, češ, vašega kralja ni od nikoder, pravite vedno, da je bolan, lahko ga potemtakem tudi izgubite in zato bi bilo najbolje, da se proglasi bolgarski kralj Borts tudi za jugoslovanskega kralja. Takih in še drugih čudnih koncesij, načrtov in domnevanj ni manjkalo. Listi so jih raznašali, čika Pašič pa je gladil brado in molčal ter se nazadnje tudi sam odpeljal. „Čakajte deca, ko se vrnem,“

„bo vsega in svašta“.

Bo, bo, bo, samo čakati je treba! Tako se veleva in obeta že od nekda v naši visoki politiki.

Ko je bil Trumbič vsaj na papirju zunanji minister, so beograjski prvaki govorili: „ne bo, ne bo, nič ne bo“, če bi bil na njegovem mestu naš Pašič, potem bi bilo.

Sedaj ima Pašič vse v rokah, zato mora iti. Bo, bo, prav zagotovo bo — vse v redu, ko se vrne — če ne sedaj iz tega, pa potem, ko se vrne iz prihodnjega ali bogzna katerega potovanja.

Slika iz političnega boja.

Boji med beograjskimi politikami so dosegli že prav visoko stopnjo blazne strasti. Sedaj je na vrsti Protič in demokraci se poslužujejo svoje ekspozitive „B. Dnevnika“ za strasne napade proti njemu. V karakteristiko politične metode, ki cvete na Balkanu, prinašamo odlomek iz zadnjih napadov „B. Dnevnika“ od 6. t. m. Kot vsi drugi prvaki, tako je bil tudi Protič v tem listu že večkrat proslavljen do nebes, sedaj se pa za spremembo g. Ciovarč nad njim takole zadira: „Se li spominjate usode Milana Novakoviča, ki je vodil opozicijo proti vašemu režimu v svojem listu? Da u-molkne, ga je vaša policija zaprla in nekega dne ubila v kleti policijske uprave v Beogradu. Umor se je izvršil po direktni naredbi tedanjega ministra policije Nastasa Petroviča. Kako ste se vi obnašali? Vi ste branili Petroviča, zagovarjali ga pred skupščino in tudi oskrbeli, da ni prišel pred sodnijo.“

Seli spominjate čukaričke „Pogibije“: sedem mrtvih delavcev, sedem rodbin, zastrtih v črno žalno obleko? Kdo je aranžiral ta krvavi prizor? Pop Mihajlo Minič, intelektualni morilec Miodraga Protiča, predsednika kruševačke sodnije! Ta pop je bil vaš najintimnejši prijatelj in tako je lahko ubil sedem ljudi, ker ste bili vi tedaj minister policije. Se li spominjate oficirja Dragotina Dimitrijeviča in kako ste bili srečni, če ste se mu mogli približati, če je on hotel napraviti obisk na vašem domu? Močan je bil tedaj Dimitrijevič, on vas je držal na ministrskem stolu, lahko bi vas bil tudi strmoglavil. Pozneje je svojo moč izgubil in padel v zapor. Obsojen na smrt za zločin, ki ne obstoja, je imel razlog, nadati se pomilovanja, vi, gospodine ste pa zahtevali njegovo smrt, pozneje ste pa pred celim svetom sku-

šali upravičiti ta uboj s pozivom na neki dokument, ki naj po vašem mnenju „absolutno izključuje pomilovanje Dimitrijeviča“. Večkrat se vas je pozvalo, da pokažete ta dokument, pa to še do danes niste storili. Vi, gospodine, imate nizko naravo, če ste slabi, se plazite, če imate oblast, pa teptate in koljete.“

To in še več takega se meče na Protičev rovaš. Razlogi in upravičenost takega napadanja se ne da ustanoviti. Vidi se, da se krivice, uboju in razni škandalj samo zato uprizarjajo v balkanski politiki, da služijo v ugodnih prilikah za napade in očitanja proti raznim politikom, danes proti temu, jutri proti drugemu Res je, da so zadavili Novakoviča v zaporu, res je, da so ubili sedem in še bogzna koliko nedolžnih ljudi usmrtili po krivici, po političnem diktatu Dimitrijeviča in res je, da balkanska politika ustvarja nepretrgano vrsto zločinov in nasilja, trditi se pa ne da, da je kriv ta ali oni. Kriv je sistem diktature in oligarhije in politična propalost, ki v krivicah uživa ter se z njimi na perhden način ometava v politični borbi. Če tem napadom na gosp. Protiča pridružimo še to, kar je baš „B. Dnev.“ pisal na rovaš drugih prvakov, tudi Pašiča, dobimo jasno sliko prej označene politične morale.

Pašič je bil poprej blaten, danes je proslavljen, Protič je bil proslavljen poprej, blaten in psovan je danes, kaj bo jutri se pa ne ve, gotovo pa je to, da če pride do oblasti, slava od strani „B. Dnevnika“ gotovo ne bo ostala in vse krivice, katere danes kopiči proslavljena policajdemokratska vlada, bodo težile zopet druga pleča, nasilje pa ne bo nehalo, ker je neobhodno potrebno za agitacijska sredstva in za politično orožje.

Prvenstvo.

Glasovi hrvatskih in slovenskih opozicionarnih listov povodom agitacije za državno posojilo in vsled metod, ki se izvajajo, so zadeli v živo pri velesrbski kampaniji in tako se je „Balkan“ spustil celo tako daleč, da brani srbske, zlasti beograjske milijonarje, ki nimajo dovolj zaupanja za državno posojilo ter svoj veliki kapital rajši drugod nalagajo. Tehna očitanja ne najdejo odmeva, kratkoma se preslišijo in ignorirajo. Srbski listi še niso nastopili proti temu, da vlada v inozemskih listih in poročilih govori samo o „srbskem“ državnem posojilu, da se samodržci na vladi bahajo z uspehi posojila, kot da je to nekaka zaupnica današnjemu režimu, da se večji zneski, vpisani po Srbiji, iznašajo kot znaki največjega srbskega patrijotizma in srbske požrtvovalnosti s posebnimi pozivi na prčanje, češ: kje ste, ali ne vidite, koliko da-jo Srbi za Srbijo.

Srbski milijonar, ki je med vojno gulil srbski narod, danes pa celo Jugoslavijo, se je postavil v bahavo pozico, ko meče male koščke svojega izo-

bilja državi v posojilo, ko pa gro za redne državne dohodke — za davke, pa ne vidi in ne sliši ter pusti svoje-ga „pobratima“ — finančnega ministra, da se v ekspoziciji zavozenega in nerednega gospodarstva zateka k vednim in stalnim izgovorom vojnih ne-zgod in vojnih razmer.

Ni knjig, ni zapiskov, ni nikogar, ki bi v Srbiji davke pravilno in pravično razpisal, razdelil in pobiral. Srbski patrijot ne sliši rad o rednem plačevanju; čemu ima „jugovinu“, in čemu je „osvobodil“ toliko prečanov, če ne zato, da plačujejo, kakor so že poprej navajeni, lepo po čistih, urejenih računih in točno vodenih knjigah! Finančni minister sam prizna, da Slovenci in Hrvati plačujejo, Srbi pa, tako, tako — po „vojnih prilikah.“

Za izpolnjevanje rednih dolžnosti nimajo ne razumevanja, ne patrijotizma. Patrijotizem se kaže samo v posebnih prilikah, ki so lažje, kot peza stalnih dolžnosti. Taka prilika je državno posojilo. Velesrbski kapitalist je iz vojne prinesel milijone, do-

ma ga je „porodica“ povzdignila do oblasti in do „zarade“ profita, davkov ni plačeval in danes mu res ni težko, s široko patrijotično gesto vreči perišče tako lahko pridobljenega denarja na žrtvenik domovine.

Slava in hvala ne izostane. „Balkan“ je v št. 260 zapisal: „Cast in slava Srbiji! Ona ima prvenstvo. — Stožer kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev — to je Srbija, naša mati mila.“ To je bilo pri vpisovanju državnega posojila, malo poprej pa je bil prebran žalostni ekspozicija finančnega ministra, po katerem Srbija — majka mila po raznih nerednostih — iz tega ali onega razloga in vsled de-rutnih gospodarskih razmer ne žani-easti in slave. Pri davkih noče — prvenstva.

Poročilo finančnega ministra ten še razna druga razkritja iz prahu in nereda vladnih kabinetov so očrta-la do dobra ta fatalni patrijotizem, ki se baš sedaj toliko proslavlja. Smatraji celo državo za obsežno polje raznih špekulacij, postavljati se preko vseh dolžnosti in žrtv drugih državljanov, i. j. druge, tretje, pete in devete klase, ob priliki, kot je to državno posojilo, pa bahato seči v prenapolnjen žep, to res ni težko, kakor tudi šovinističnemu beograjskemu listu ni težko, lažnjive strani današnjega patrijotizma prikriti, tehtna vprašanja prekriti in celo beograjskega milijonarja in političnega špekulanta postaviti za velikega žrpina iz vojne dobe.

Današnji vladinovi od prvega do zadnjega spadajo v kasto, ki si ob dobrih prilikah vedno lasti prvenstvo. Če bi bili med razpisom državnega posojila odstopili, bi bila to najboljša agitacija za dobre uspehe, ker so pa ostali, bodimo uverjeni, da si bodo — vsak uspeh šteli kot svojo zaslugo in svoje priznanje.

Verska enakopravnost in proračun za Gospodovo leto 1922.

Poslanec dr. Janko Simrak je objavil v „Narodni Politiki“ budžetni predlog verskega ministrstva za leto 1922. Iz številke je jasno kot beli dan, kaka verska enakopravnost vlada v naši kraljevini. Iz poglavja SHS verske enakopravnosti samo nekaj šte-vilk: Pravoslavna verska uprava v Srbiji, Crni gori in Vojvodini dobiva 130,168,160 K 80 vin. za leto 1921, Za srbsko pravoslavno bogoslovje v Bosni in Hercegovini je določeno 9,783,120 kron. Za pravoslavno bogoslovje v Dalmaciji bo izdanih 547,735 K. Pravoslavna verska uprava v Hrvatski in Slavoniji dobi od države 747,420 K. Katoliška verska uprava v Srbiji, Bački, Banatu, Baranji in v Crni gori dobiva de facto iz državnega proračuna 446,000 K. Protestantovska beograjska občina, ki šteje samo 900 duš, dobiva 126,000 K, rimsko-katoliška pa, ki šteje nad 50,000 duš pa ima v proračunu predvidenih samo 66,400 kron. Katoliška verska uprava v Bosni in Hercegovini dobiva 5,438,826 K. Rimsko-katoliška verska uprava v Dalmaciji 4,636,250 K. Katoliška verska uprava v Hrvatski in Slavoniji stane državo samo 411,155 K. 9

Pravoslavna verska uprava naše kraljevine pride državi na 141,246,436 kron; katoliška pa na 10,903,993 K. Diferenca med obema upravama znaša 130,342,443 K v korist pravoslav-nim.

V naši državi je po službeni statistiki 4,474,869 katoličanov, a pravoslav-nih 5,454,122, tako je katolikov 39%, pravoslavnih 47%, pa vendar tolika razlika v budžetu, dasiravno se glasi ustavni člen 12 takole: V koliko so v državnem proračunu predvideni izdatki za verske svrhe, se imajo razdeliti med posamezne in priznane ve-

roizpovedi sorazmerno številu njihovih vernikov.

Vlada se pri sestavi proračuna ni držala ustavne naredbe, zato je njen čin protizakonit in protijustaven.

Ali smo res pravno veljavni?

Začasni zakon z dne 10. maja 1920 v pogodbi med glavnimi zavezniki in pridruženimi silami in državo Srbov, Hrvatov in Slovencev, podpisan v Saint-Germainu-en-Laye, dne 18. sept. 1919, objavljen v uradnem listu v Ljubljani, 20. septembra 1921 in podpisan od gg. Nik. Pašič, dr. Ante Trumbić, dr. Ivan Zolger, **Določa:**

„Uvaževaje, da so se Srbi, Hrvatje in Slovenci iz bivše Avstro-Ogrske monarhije prostovoljno sklenili trajno ujediniti s Srbijo za ustanovitev nezavisne in ujedinjene države pod imenom: Kraljevina Srbov, Hrvatov in Slovencev, uvaževaje, da sta kraljevič regent Srbije in srbska vlada pristala ustvariti to ujedinjenje, dokler se ne sklenejo nove pogodbe in konvencije, veže državo Srbov, Hrvatov in Slovencev polnopravno vsaka pogodba, konvencija ali vsak sporazum, v katerih sta bili Srbija na eni strani in katerakoli zmed zavezniki in pridruženih glavnih sil na drugi strani dne 1. avgusta 1914 ali po tem dnevu pogodbeni stranki in istotako vežejo vse obveznosti, ki jih je prevzela Srbija proti zavezniki ali pridruženim glavnim silam pred tem dnem in po njem.

Iz teh določil sledi torej, da so gg. Nik. Pašič, dr. Ante Trumbić in dr. Ivan Zolger pristali na to, da bivše avstro-ogrške pokrajine, ki so se prostovoljno pridružile Srbiji, solidarno jamčijo s Srbijo, za vse obveznosti Srbije nasproti zavezniki državam brez vsakega protipripoznavanja od strani Srbije, da smo torej mi, prebivalci teh pokrajin prevzeli vsa bremena bivše kraljevine Srbije, torej tudi vse predvojne in vojne dolgov Srbije, ki znašajo pri sedanjem kurzu okoli 40.000 milijonov kron, nasproti so pa gg. Nik. Pašič, dr. Ante Trumbić in dr. Ivan Zolger popolnoma pozabili vstaviti točko, da tudi Srbija pripozna vse predvojne in vojne dolgov bivše Avstro-Ogrske, ki so v posesti državljanov teh Srbiji oz. novemu kraljestvu pripadnih avstro-ogrskih pokrajin.

Po določbah Saint-Germainste mirovne pogodbe člen 203. mora prevzeti vsaka država, ki je dobila kako pokrajino stare Avstro-Ogrske v posest, tudi en del avstrijskih, oziroma ogrskih predvojnih dolgov. Kolik bo ta del avstrijskih dolgov, ki pride na Srbijo, oz. na SHS, to določi antautna reparacijska komisija.

O vojnih dolgovih stare Avstro-Ogrske govori pa člen 205, ki pravi, da jih nobena država ni zavezana prevzeti, če se pri zigosanju teh tirov ni sama kaj zavzela. Dostihmal o kaki taki izjavi nismo čuli, zato morajo naši in hrvatski poslanci sprožiti to vprašanje v zbornici.

Pašič je bil previden in je to zahteval v interesu Srbije že septembra 1919, med tem ko se naša zastopnika dr. Trumbić in dr. Zolger nista zavzela za Hrvate in Slovence.

Našim poslanecem v parlamentu priporočamo, da o priliki proračunske debate se bavijo s tem vprašanjem, ki je velikega gospodarskega pomena za naše pokrajine; obenem naj vprašajo, zakaj se v uradnem listu šte 20. septembra 1921 objavi ta, za nas veljavni zakon, ki je bil že sklenjen 10. sept. 1919.

Ker smo se prostovoljno združili, moramo tudi medsebojno prevzeti naše aktivne in pasive, Srbija mora pripoznati vse v naši posesti se nahajajoče predvojne in vojne dolgov in jih tako honorirati, kakor moramo mi honorirati srbske predvojne in vojne dolgov.

To zahteva pravica in pa enakopravnost vseh državljanov SHS.

Politični pregled.

KRALJEVINA SHS.
Ministrski svet še vedno debatira o državnem proračunu ter

kuša zmanjšati postavke raznih ministrstev.

Zakonodajni odbor pa se peča s šumami in rudami.

Ribolovna pogodba med našo kraljevino in Italijo je ratificirana od vseh naših ministrov, kolikor jih je doma in so zdravi.

ITALIJA.

Benetke so postale pomembni zaslugi italijanskega ministra za zunanje zadeve torišče konference, ki je pričela včeraj s svojim delovanjem in se bo posebno bavila z vprašanjem Zpadne Madžarske. Marki della Torretta, pretkan diplomat in prijatelj Avstrije, bo s svoje strani najbrže potkusil pridobiti Avstrijo in Madžarsko za skupen nastop proti Češki in Jugoslaviji, kar naj bi v bistvu bila neka protiutež proti slovenskemu ujetju v centralno-evropski politiki. Konferenca se udeležijo zastopniki Avstrije in Madžarske ter Italije.

REKA

Na Reki so sestavili novo vlado pod predsedstvom znanega avtonomista Zanellè. Zunanje zastopstvo reške države je poverjeno Italiji. Konstituanta je novemu predsedniku izrekla zaupnico.

AVSTRIJA.

Zadnja dunajska poročila slikajo brezupni finančno-gospodarski položaj avstrijske zvezne republike. Katastrofalno padanje valute, skokoma naraščujoča draginja, nadalje neprestane in vznemirljive vesti o državnem bankrotu ter nenadne napovedbe konkurzov, vse to označuje razkroj in popolno gospodarsko anarhijo, v katero je Avstrija zabredla. Na Dunaju zapirajo trgovine, in živila, ako se jih sploh kje dobi, so dosega cene, ki presegajo meje plačevalne možnosti. Moka stane 400 K 1 kg. V tem vrtnicu gospodarskih in finančnih neprilik pa se gibljejo prav pridno karlisti, ki so po vseh kronovinah razvili svojo spretno zasnovano propagando. Za usodo Zpadne Madžarske se nihče ne briga. V celi deželi je zavladalo med ljudstvom lahko razumljivo brezbrizje. Klic: „Proč od Dunaja!“ je postal zopet geslo bližnjih dni. Socijalisti vpirajo proti volji svojih voditeljev usode, celo sarkastično.

GORNJI SLEZIJA.

V svetu Zveze narodov so prišli do zaključka, da je delitev industrijskega ozemlja v Gornji Slezijski jako opasen eksperiment in se je radi tega ne bo pripustilo. Sporno ozemlje bodo po mišljenju Francije postavili pod nadzorstvo Zveze narodov. Upravo v tem ozemlju pa bi si razdelili Nemci in Poljaki. Ta nevtralizacija bi trajala v ozemlju vzhodno od Tarnovic in Rybnika okoli 15 do 20 let.

RUSIJA.

Poročila o lakoti na Ruskem, ki jih prinaša časopisje, so nekaj groznega. Najobupnejše je stanje lakote v pokrajinah na Uralu, odkoder se vsled pomanjkanja živeža izseljujejo cele vasi v Ukrajino. V Kirgiški republiki je od žetve uničenih 90% in živina poginja vsled pomanjkanja kreme. Strašna je tudi beda pomanjkanja v samarski guberniji, kjer se prebivalstvo preživlja s koreninami ter listjem.

Modri ministri.

Razburjenje raste pri parlamentarcih, pri Arnavtih pa pojem. Vlada je z arnavtsko nevarnostjo napravila strašen šunder in krič, jasnosti položaja pa ni podala, kakor navadno, in zato je razumljivo, da se je v parlamentarnih krogih začelo živahno povpraševanje in razburjenje, ker se nismo pozabili na dogodke lanskega leta, ko so vladni organi tako čedno aranžirali nekaj izgredev na albanski meji, da bi arnavtska nevarnost lahko služila za pretvezo mobilizacije po francoskih in Vesničevih naklepih, ki so bili pa v popolnoma drugo smer naperjeni. Pripravljale so se razne interpelacije, ki z vso energijo zahtevajo precizno in jasno objasnitev položaja, zmedena vladna poročila ne krepijo zaupanja v prikrito delovanje zunanega in vojnega ministrstva, zato bi se koncem vsega moralo vlado prisiliti, da jasno in razločno govori. To pa ji najbrže ne diši in zato poskuša

preveč žive in goste barve te albanske nevarnosti malo zvedeniti. Zadnja poročila že trdijo, da so se Arnavti umirili in da ne poskušajo sedaj nobenih akcij.

Kako zmanjšujejo ministri državni proračun? Naši vladinovi krog ministrske mize so postali pri praznih državnih blagajnah naenkrat štedljivi. Zmanjšali bodo proračun prosvetnega ministra z ukinjenjem fakultet, zmanjšan bo proračun ministra za socialno politiko z odtegnitvijo pokojnine invalidom, reducirali so proračun poljedelskega ministra za 12 milijonov dinarjev. Sedaj pride pa višek štedljivosti, ko gre za ministre same: ministrski svet je pretresal proračun za državno upravo (predsedništvo ministrskega sveta, narodno skupščino in državni svet), ki je pa bil sprejet z malenkostnimi redukcijami. Kulturni zavodi bodo trpeli, invalidi in kmetje, samo da bodo vlekli ministri mesečnih 64.000 K in še več, poslanci pa pri skoro letošnjih počitnicah zvišane dnevnice od 400 K na 600 K. V naši kraljevini pod sedanjim režimom so začeli štediti od spodaj do sredine, do ministrov in poslancev pa ne bodo prišli.

Naša vlada upa na zunanje vojno posojilo iz Londona. Kakor hitro bodo po 15. oktobrom doma podpisane zadostne svote 7% državnega posojila, se bo odpravil g. finančni minister v London, da najme zunanje posojilo. Kraj in Pašič na Francoskem, finančni minister v Londonu . . . Kam neki pojde še Pribičević, da bo proučeval še kak ostrejši policijski ustroj in recept za ukinitev kulturnih zavodov.

Vzemite si jih za vzgled! Minister Svetozar Pribičević je podpisal 10 usodnih dinarjev za državno 7% posojilo. Pričakovalo se je, da bodo tudi drugi ministri nekaj darovali na oltar domovine. Med tem pa ministrski predsednik Nikola Pašič, ki je znan kot velekapitalist, imejitelj velikih posestev in belgrajskih poslopij, ni podpisal ničnika. Tudi Pašičev sin, ki se bavi izključno z izvozničarstvom, istofako ni podpisal ničesar. V gospodarskih krogih vlada radi tega proti Pašiču ter njegovemu sinu veliko ogorčenje. V teh krogih, katerim je vlada prigovarjala, češ, da se bo podpisovanje drž. posojila vrlo rentiralo, se zgražajo sedaj nad sramotnim dejstvom, da Pašič in njegov sin nista ničesar podpisala. Na revne državne nastavljenice je vlada g. Pašiča v pogledu podpisovanja silno pritiskala, saj so državni železničarji in drugi uslužbeni najnižjih kategorij bili prisiljeni, da podpišejo vsaj 100 dinarjev na — obroke. Sam g. Pašič, več kot 200kratni milijonar, pa ni podpisal ničesar . . . Kaj bo z državnim posojilom, ker se gg. Pašič sen. in jun. nista lotila? Vzemite si jih za vzgled, naše patriotične prvake na ministrskih stolčkih. Svetozar Pribičević je bil vsaj toliko pošten, da se je njegove „nad vse ljubljene države“ spomnil z 10.000 dinarji, Pašič pa je popolnoma pozabil . . .

„Proč s pasivnimi denarnimi zavodi!“ Tako misli in namerava storiti belgrajska vlada, ako belgrajski listi ne lažejo. V Vojvodini je baje veliko nemških in madžarskih denarnih zavodov, ki so med svetovno vojno angažirali vse svoje depozite, kapital in vloge itd. avstrijskemu vojnemu posojilu. Ker so ti zavodi izjavili, da ne morejo podpisati 7% državnega posojila, jih namerava vlada zakonitim potom prisiliti k likvidaciji. Ako se ta vest potrdi, potem bo morala likvidirati tudi mariborska mestna hranilnica, ki se je posebno trudila pri podpisovanju vojnih posojil in je danes v resnici pasivna, čeprav bi jo demokratski radi postavili v luč aktivnosti in življenjazmožnosti. Mariborska mestna hranilnica je podpisala za 17 milijonov K avstrijskih vojnih posojil . . .

Bedno gmotno stanje duhovnikom hočejo zboljšati — a seve z načrti. Versko ministrstvo je sklicalo posebno komisijo vseh kontestij ki bi naj sestavila načrt zakona, po katerem bi bili duhovniki plačani kot državni uradniki. Pri nas se gmotna beda vedno leči z anketami, komisijami in načrti. Nekaj pa je le na prizadevanju vlade za zboljšanje duhovniških plač: Est laudanda voluntas!

Odpade zopet eden od ministrske mize! Minister narodnega zdravja Karamehmedović je tako obolet v Sa-

rajevu, da ga ne bo dolgo časa v tieograd. Kralja ni, Pašiča ni, Kumanudi gre v London, Karamehmedović na bolniški postelji, si bomo morali poklicati v službo ministre, ki bodo ostajali doma in bodo pri zdravju.

Strankarske želje.

Protičevu posvetovanje s hrvatskim blokom v Zagrebu je demokratsko preplašilo, da so takoj sklicali glavni strankin odbor. Pri tej priliki so se izrekli, da mora Pašič pred 20. iz Pariza v Beograd, ker demokratski hočejo pred parlament 20. t. m. Demokratski se morajo poboriti z radikali in zahtevajo pri tozadevnih pogajanjih da se postavi vso delo vlade in parlamenta na ustavo. O kaki reviziji ustave ne more biti govora. Ta JDS glavni odbor je sklenil, da hoče tiheti nasproti upravičenim željam Hrvatov. Iz te demokratske moke pač ne bo kruha.

Edini up, ki je še ostal demokratom za prihodnost, je po „Jutrovem“ uvodniku št. 240 — zgodovina. Demokratski stranki je njen prostor na najbolj svetli strani jugoslovske povesti že danes zagotovljen. Verjame mo, ako bo pisal našo povest kak demokrat, pri objektivnosti zgodovine pa bo zabeležena JDS z vsem svojim nasiljem in korupcijo na najbolj črno plat.

Korupcijski viri.

Očitnja proti Prof. Ču, navedena na uvodnem mestu označujejo prav dobro moralo beograjskih politikov in takozvane neodvisne „štampe“. Danes, ko je Protič v opoziciji, se mu enostavno naprti vsa krivda solunskega procesa in druge krivde, ki so bile na dnevnem redu srbijanske politike, da so pa v tem in onem slučaju direktno udeležene osebe, ki v današnjem režimu igrajo veliko vlogo, se pa kratkoročno zamolčajo. Solunski proces je na primer provocirala oficirska „beta roka“, ki je imela poprej svojega vojnega ministra in ga ima tudi danes, prej general Janković, danes pa general Zečević. Prvi je mrtev, drugi živi in vlada, pa niti enega ne drugega niso doletele razne obtožbe, ker pač politična vladinavska situacija zahteva, da bi moral biti opozicijski Pašič vsega kriv. Ravno tako bi se lahko zavrnilo, vse na kralja, prej prestolonaslednika Aleksandra, če bi kamarilska politika to našla za uspešno. „B. Dnevnik“ je n. pr. tudi proti pokojnemu Draškoviču naperil pravi pogrom ter zapisal, da je „ime Draškovič sramotno“ in na to se danes tudi atentatorji v zagrebškem procesu s vso upravičenostjo kot nekaki jugoslovsanski nacionalni in socialni revolucionarji sklicujejo. Danes so si beograjski demagogi sposodili za tarčo g. Protiča, ki je izmed vseh beograjskih političnih prvakov brez večjega premoženja, zakvji, si lahko mislimo.

Občinska sodišča za pobijanje draginje. Draginja kot posledica letošnje suše narašča od dne do dne. Mesto, da bi vlada z vso energijo nastopila in oskrbela s pomočjo zadrug (uradniških, delavskih, kmetijskih) vse pasivne kraje, oziroma konsumente, z moko in mastjo, pa pušča dan za dnem cele vlake pitanih svinj čez mejo in v Banatu mirno gleda, da demokratske banke in vojni dobičkarji špekulanti, ker ni vagonov na razpolago, drže žito in moko in zvišujejo cene od dne do dne. Da pokaže srce za bednega siromaka, je minister dr. Kukovec izdal — novo naredbo o občinskih sodiščih za pobijanje draginje. Po vseh občinah se volijo ta sodišča, a ministrstvo ni dalo istim nobenih navodil, kako naj delajo, kake pravice imajo, zato vlada povsod opravičena nevolja. Ako hočejo ta sodišča res doseči svoj cilj, morajo zahtevati sledeče: 1. Vsak trgovec mora imeti pri vsakem blagu vidno označene cene. V slučaju, da se zdi cena kakega blaga pretirana, sme občinsko sodišče zahtevati predložitev fakture. 2. Občinskemu sodišču morajo vsi trgovci in mesarji naznaniti cene vseh najnujnejših potrebščin, kot soli, petroleja, sladkorja, moke, masti, mesa. 3. Cene teh potrebščin se smeje zvišati le z dovoljenjem obč. sodišča. 4. Vlada naj obč. sodišča, trgovce in

obrnike nemudoma obvesti, kotike odstokov sme znašati dobiček pri Speeriji, pri manufakturi, kako se na doletu cena mesa z ozirom na ceno živine. Vse prestopke se naj občutno kaznuje in vse kazni porabijo za fond, iz katerega se naj najrevnejšim slojem v občini po znižani ceni oddaja moka in mast, ne pa kot nagrada članom sodišča, kar bi vzbudilo ograbitveno nevoljo pri vseh revnih slojih. Obč. sodišča bodo morala energično brez ozira na desno in levo vršiti v navedenem pravcu svoje delo, ako bodo res kaj storili za pobijanje draginje, sicer bo cela uredba sek v oči bednemu ljudstvu.

Pozno — pozno so se spomnili naši demokrati na dinar. Glavni odbor JDS v Beogradu se je še le sedaj spomnil, da je tudi dinar pred katastrofo in usmiljena delniška družba Pribičević in drugovi se je temeljito posvetovala, kako dvigniti dinar — pomočjo izvoza, na ta način, da bi se dobičavo ravnatežje med izvozom in uvozom. No, ako bo dvigala dinar dinastija Pribičević s pomočjo izvoza, potem bo naša ravnatežja za dinar v svojih žepih, ne pa za državno blaginjo. Demokratije so priznani izvozniki, a presneto slabi državni finančniki.

Belgrad — gnezdo korupcije. V Ljubljani je poštno ravnateljstvo zaplenilo približno 200 pism, v katerih so razne jugoslovanske banke pošiljale tujo valuto v inozemstvo. „Jugoslavija“ doznava, da se ceni vrednost omenjenih pism na več sto milijonov jugoslovanskih kron. Poštno ravnateljstvo je pisma zaplenilo na podlagi skladne odredbe o izvažanju valut. Na priški prizadetih političnih krogov (demokratskih, op. ur.) pa pristojno ministarstvo v Beogradu te zaplenbe ne bo — potrdilo in se bodo pisma poverila spekulativnim bankam. Belgrad je postal v resnici gnezdo najvišje korupcije. Nikdar pa naše ljudstvo ne bo pozabilo dejstva, da podpira vlada valuto tihotapstvo bančnih zavodov, teh krvososov ubogega in izmozganega naroda. V državi, kjer se najvišja oblast poslužuje nemškega gesla: *Die Kleinen hängt man, die Grossen lässt man laufen*, ni več sredstva, ki bi to strašno korupcijo zamoglo omejiti. — **Kam plovemo . . . ?**

V Vojvodini gre tudi drugače. „Beograjski Dnevnik“ piše, da je na Hrvatskem, v Dalmaciji in Bosni še veliko državnih neprijateljev. Ker pa g. Ciovarič Vojvodine ne omenja, se razvidi, da tam ne more biti protidržavnih elementov. Ciovarič predlaga, da naj se obmejne odseke „razčisti“, nekatere sumljivce vrže preko meje, druge zopet naj se odvede v notranjost države, na njihova mesta pa se naj postavi zanesljive „dobrovoljce“. Toda ta predlog se ne nanaša na Vojvodino. Tam izvršujejo vse to že brez Ciovaričevega predloga . . .

Priporočljiva metoda. V bregalniskem okrožju (Srbija) je bil nedavno izmenjan tamkajšnji komandir žandarstvske postaje. Novi komandir, strasten demokrat, pa se ni brigal za tatove, tihotapce in drugo sodrgo, mar-

več za — strankarsko agitacijo. Bili-
cal je v Stipu demokratsko zborovalec. (Politikujoci žandarji so mogoči le edino na Balkanu in nikjer drugod; op. ur.) Da bi mu pa nacionalni omladinci (nasprotniki demokratov) tega shoda ne razbili, jih je pred zborovanjem vtaknil v zapor in pozneje zopet izpustil. — Samostojnim našim poslancem, osobito pa g. Ureki, priporočamo, da se poslužijo priprave živje metode, ker se bo samo na ta način na svojih shodih ubranil preklicanih „klerikalcev“.

Domače vesti.

„**Jutro**“ naša razodva skrivnost, kaka država da smo, ko piše: „Jugoslavija je parlamentarna država. To se pravi: v tej državi odločuje zastopstvo ljudstva, izvoljeno v svobodnih volitvah. Kroglice, ki jo vrže volilec v volilno skrinjico, izroča vlado poslancem“. Tako „**Jutro**“, naše ljudstvo pa je družega mnenja, ker čuti na mošnji in letošnje zimo bo čutilo tudi na želodcu, da odločuje v naši državi zastopstvo bankirjev, velekapitalistov, uradnikov, mešetarjev, trgovcev in izvoznikov. Kroglice, ki so jih vrželi volilci v skrinjice pri zadnjih volitvah, so izročile vlado kliki poslancev, katerim je ljudska volja postranska stvar — bakišič pa vse!

Liberalcem v album. Vsi liberalni listi se zgražajo nad demonstracijo madžaronov v Prekmurju in iščejo — krivce tega dogodka. Glavni krivci so zagrizeni liberalni uradniki in učitelji, ki ljudi le šikanirajo in nastopajo proti krščansko-mislečim narodnim Prekmurcem in agitirajo za liberalno stranko. Koliko so ti ljudje lagali po svojem „Prekmurškem Glasniku“ o poslancu Kleku in vseh zavednih narodnjakih, kako so božali in gladili madžarone, ki stoje pod vodstvom Seruge in drugih boljševidnih madžaronov. Zanimivo je, da so bili demonstranti prebivalci onih občin, v katerih je pri volitvah v konstituanto dobila domača liberalna Virstvena struja večino, zanimivo je, da so bili kolovodje demonstracij naročniki in orodje „Slovenskega Naroda“, dočim se ni udeležil demonstracij noben krščansko-misleč Prekmurec. — Liberalci napadajo po svojih listih g. glavarja — ne bomo ga zagovarjali, ampak prvi odkrito povdarjamo, da so glavni krivci ljudje v njegovi bližini, v prvi vrsti madžaron in boljševidni Seruga in madžaronom prijazni nezrel notar g. Koder, ki poznajo le boj proti „klerikalcem“, podpirajo pa direktno in indirektno stremljenje za odcepitev celega našega Prekmurja. G. major Sagadin, oglejte si malo Seruga in njegovo družbo. Mož, ki je svoje otroke pri ljudskem štetju vpisal za Madžare, ne spada v Prekmurje in naj je še tako goreč demokrat. Dokler bo Seruga v Soboti, nadaljna presenečenja niso izključena.

Strahu pred orožnimi vajami se nam ni treba bati. Ostri albanski napadi na naše obmejne postojanke so šli na živce našemu vojnemu ministarstvu, ki je razglasilo vest, da bo v

mejno obrambo vpoklicanih več mlajših letnikov. Ker pa razpotaga naša obmejna vojska z dovolj moči, da užuga Albance, skoro gotovo ne bo vpo-
klical novih rezerv.

Novi Srbin. Prof. dr. Fran Ilešič je pred kratkim predaval z vso svojo dolgočasnostjo srednješolski mladini v Sarajevu o „Slovenih pod tujim jarmom“ ter je to priliko porabil za največje klečoplazenje pred Srbi. Med drugim je celo rekel, da je srečen, da lahko kot „Srbin“ nastopi ter zbrane poslušalce srbski pozdravlja. O tej novi srbijanski prikazni piše „Hrvat“ št. 487 med drugimi sledeče: „Dr. Ilešič nekdanj in danes: Leta 1906 je brzojavil zboru hrvatskih profesorjev: „Naše delo je kulturno, večno, neodvisno od trenutnih prilik, osnovano na naravni zajednici hrvatsko-slovenski.“ Leta 1912 smatra „za greh vsako pokopavanje slovensko-hrvatskih kulturnih vezi, kakor bi bilo tudi greh, povsem oko obrniti najbližje zemlje.“ — Dvoje potreb — dvoje nalog — dvoje delo.“ Evo, tak je bil Ilešič. — A danes? Danes ga lahko najdete v vseh vrstah, ki so si postavile za nalogo, da izbrisejo Hrvate. Hrvati so mu bili samo most, preko kojega je mogel dospeti do Beograda ter se povspeti do mesta vseučilišnega profesorja v Zagrebu. Ta naš moderni Ahasver je bil pred vojno nadležen Hrvatom, vsled večnega molečovanja in je tudi zakrivil, da so mnogi Hrvati poštene in dobri slovenski narod sodili po njegovi osebi. Danes pa, ko nastopa v ulogi „Srbina“ v Sarajevu, nam je jasno, da je zelo, zelo malo Slovencev, ki bi se izdajali za Srbe in da je eden izmed teh redkih — dr. Fran Ilešič.“

Bivši hauptman in vodja rekvizicij za Avstrijo Sancin je nastopil službo vodja oddelka za kmetijstvo v 4. lažilnem razredu, dočim kmetijski strokovnjaki: Rohrmann, Matjašič, Skaliček, Belle, ki so starejši in majozasluge za kmetijstvo, morajo poslušati tega svojega „šefa“ in ne bodo nikdar prišli v 4. razred. Zmožnosti Sancinove so podobne zmožnostim Ribnikarja in kakor odklanjajo vsi politični uradniki Ribnikarja, tako odklanjajo vsi pravi strokovnjaki — izjemo delata politika Znidarič in Zebavnik — politika Sancina kot svojega šefa.

Nevarno obolet je narodni poslanec Davorin Krajnc. Ko se je nedavno vračal iz svojega volilnega okraja, je hudo padel. Upamo, da bo vrlo delavni boritelj za katoliška in ljudska prava kmalu okreval.

Vsled bolezni je odložit županstvo v Jarenini g. Anton Lorber. Jarenjskim županom je bil izvoljen enoglasno naš vrli pristaš Franjo Sparl.

Z deficitom drugih držav se tako rado bavi demokratsko časopisje, „**Jutro**“ poroča od tedna do tedna o francoskem deficitu, o poljskem, ki znaša 180 milijard poljskih mark, o našem pa ne pove nič! Pometajmo pred vsem pred lastnim pragom!

Menjčne golice. Generalna direkcija posrednih davkov v Beogradu je glede kolkovanja menjic v času po 1. t. m. pa do dne, ko pridejo nove goli-

ce v veljavo, odredila, da se zamorejo še nadalje uporabljati sedanje menjčne golice tako, da se nanje naknadno prilepi kolek po T. št. 31, začasnega zakona o drž. trošarini od dne 27. junija t. l. Pred podpisom menjice mora naknadno prilepljen kolek prepečatiti davčni urad. Za one menjice, ki so bile izpolnjene in podpisane pred 1. oktobrom t. l. ko je stopil v veljavo novi zakon, pa predpisi o naknadnem kolkovanju ne veljajo.

Iz Maribora.

Zaščitili so se. Kakor čujemo, so g. profesorja Ivana Favaija zares od pustili iz službe — brez zaslišanja, s kratko in hitro obtožbo, da je „komunistični hujšak“ in da mora biti država pred njim „zaščitena“, čeravno g. Favaija leto dni — od državnoborskih volitev sem ni bilo videti na kakem političnem torišču. Obvestilo je dobil te dni, „**Jutro**“ pa seveda dosti prej, ker je blizu vlade. Odlok dopustitve se vzklicuje na čl. 18 zakona o „zaščiti države“, ki pravi, da komunisti ne smejo biti v državni službi, če je pa g. prof. Favai bil v resnici „komunist“ — to je član nekdanje priznane in na podlagi pravil dovoljene politične stranke, to je pa drugo vprašanje, ki se je od policajdemokratske državotvornosti mirno in brezbrizno prezrlo.

Razgrajac v službi javnega reda in varnosti policijski pisar Pantič pri mariborski kolodvorski policiji je bil te dni že drugič obsojen pred sodnijo in sicer sedaj radi nočnega navala na kavarno „Beograd“ v Aleksandrovi ulici, kjer je pod pretvezo, da išče komuniste, razbijal, rjovel, suval in pa streljal ter s tem zagrešil celo vrsto deliktov od zlorabe uradne oblasti do kršitve nočnega in hišnega miru. Za vse skupaj je prejel nizko denarno kazen, ki znaša z naloženo odškodno no vred okrog 5000 K, sedaj pa se govori, da se misli pritožiti pri prvem in največjem Srbinu Cokorilu ter vse sodnike, ki so ga prvič in drugič sodili, v njegovem velebrskem šovinističnem listu „Srpska Zora“ razupiti kot „avstrijakante“, ker so si upali njega — velikega patrijota — sicer mi lo soditi in ker še vedno ne razumejo, da so Panfiči in drugi „iči“ v prečanskem svetu kot „pobedivci“ in „osvoboditelji“ nedotakljivi in za vsak škandal upravičeni. Proti policijskemu svetniku g. dr. Senekoviču se je v tem listu že neki „putnik“ oglasil, sodnikom bo pa najbrž še hujša pe-la. Centralizem je res nekaj lepega in koristnega za razne divjake.

Marib. stanov. urad pride kmalu pod vodstvo občine. Država bo prepustila občinskemu svetu, da prevzame celo vodstvo te komisije v svoje roke. Tako je izjavil župan Grčar v seji dne 11. t. m.

Za 4 zlatnike je obliubil bivši član stanovanske komisije v Mariboru P. neki gospod, da ji potom stanovanske komisije preskrbi udobno stanovanje. Tako je zapisano in podpisano od prizadete v nekem uradnem aktu. Dotični P. je vtaknil zlatnike v

Gladiatorji.

Prva knjiga. — Eros.

(27. nadaljevanje.)

Tudi v veliki dvorani, kjer patrioci sprejema svoje prijatelje in kliente in druge obiske, ne kažejo stene nikakih fresk in veselih okraskov, priprosto so obložene s ploščami belega, svetlo brušenega marmorja. Dvotana je visoka in se veličastno dviga proti okrogli odprtini v stropu, odkoder se je modro večerno nebo. Pod odprtino je v tleh marmornat basen, kjer se zbira dožnica, z vodomatom. Okrog njega stojijo štirje orjaški kipi, ki predstavljajo štiri prvine sveta, zrak, ogenj, vodo in zemljo. Ob straneh še dolga vrsta doprskih kipov, prednikov plemenitega patriocija — to so edine izdelki kiparske umetnosti v teh lepih prostorih.

Razsežna obednica poleg sprejemne dvorane kaže nekaj več skromnosti in obilnosti v svojem listju. Freske, predstavljajoče prizore iz vojaškega življenja, vidiš na stenah, na koncu obednice je razstavljena zbirka vsalovrstnega bojnega orožja, trebušasti vrbi, kobilji iz kovanega zlata, obkroženi z biseri in drugimi dragimi

kamni, stojijo na predalih stenske o-mare.

Gostov danes ne bo, to se vidi. Ob steni je stranska mizica pokrita z eno samo osebo, bel prt se blesti na ljej in krožnik in čaša iz čistega srebra.

Zamišljen stopa gospodar gorin-dol med stebričjem, njegovo telo biva tukaj v Rimu, njegov duh pa gleda gozdne planote, zeleneče doline, blesteče se reke, in se naslaja ob hladnih svežih vetrovih, duhtečem vonju ter divji, razkošni lepoti daljne Britanije.

Petindvajset let! — In vendar se mu zdi, kot da je bilo včeraj —

Celo je nagubano, lasje so osiveli, moč gineva, podjetnost peša, možgani hočejo poleniti in čuti otopeni — pa srce se ne stara — nikoli —! Delo, častiteljnost, zabava, nevarnost, dožnost, nesreča in uspehi — vse to polni četrt stoletja in je, minilo, kakor sanje minijo — spomin na mehko, beloloko, spomin na ljubljeno obraz, na ljubeče oči pa je preživel tudi to dobo — in Kaj Lucij Licinij, rimski patriocij, general, pretor, konzul in prokurator imperija je zopet mladi po-
večnik rimske legije, ves svet leži pod

njegovimi nogami in ljubljeno dekle mu sloni na prsih.

Stoleten hrast, mehka, gladka in zelena trata, nežna praprota, ki se ziblje in šepetaje v polnem vetriču, drobni beli oblaki, ki jadravo po sinjem nebu — in tamle nežna, vitka postava v snežnobeli obleki, s plahim, negotovim korakom stopa preko trate, plašni so njeni pogledi, boječe njene kretnje. K sestanku gre — da vzame slovo od svojega ljubega.

Sedaj je v njegovem naročju, sioni na njegovih prsih. Njeni bogati kostanjevi lasje se mu ulijejo po prsnem oklepu in v oči mu zreje njene sinjmodre oči, topeče se v žaru ljubezni, kakršnen sije moškemu le enkrat v življenju.

Zares, ta ponosna, cvetoča ženska lepota je vredna truda, ki ga je ptal za ta plen! Njeno polno, vitko telo, njen plemeniti obraz, blesteča se belina njene kože, njen ponos, njen pogum, njena stanovitnost — vse to priča o potomstvu iz plemenitega britanskega rodu. — Njena last pa je — dražestni čar njene osebnosti, pol zapovedovalen, pol nagajiv.

Zgodi se, da ženska najde pot možu v srce, da ga napolni, ga prešine

in nasiti s svojo osebnostjo, svojim uplivom, svojo ljubeznijo, kakor duhteče olje prešine s svojim vonjem posodo, v kateri ga shranjuješ. In če je tudi olje moralo izteči že zdavnaj in do zadnje kaplje — duhteči vonj še ostane v posodi in ostane v njej za — vedno.

In tako se je zgodilo Liciniju —

Pravzaprav bi se ne smeja ljubiti ta dva — hčerka britanskega plemenitaka in kneza ter zmagovinski rimski osvovjevalec Britanije. Pa tistikrat je bilo premirje med obema narodoma, premirje, ki je v njem tlela iskra sovražstva, vsak trenutek pripravljena, da se razvname v uničujoč ogenj.

Služajno sta se videla, slučaj je nanesel, da sta bila večkrat skupaj, iz radovednosti se je vzbudilo zanimanje, iz zanimanja prijaznost, iz prijaznosti ljubezen. — Ni bilo lahko, si pritoriti britanske dekle, marsikatero solzo je jokala na skrivnem, hudo se je boril ponos s srce — toda srce je zmagalo in dala mu ga je, kakor ga more dati le tako dekle — vsega in brez pridržka.

(Dalje prihod.)

žep, a obljubljenega stanovanja ji ni — preskrbel. Gospod P. je velik nasprotnik „klerikalcev“.

V disciplinarno preiskavo prideta uslužbenca stanovanjske komisije neki Hofer in znana Dora Javoršek, ker sta osumljena, da sta jemala „nagrade“. Disciplinarno preiskavo je sklenil uvesti proti njima obč. svet v seji dne 11. oktobra na predlog personal. in discipl. odseka. Zlatniki g. P. in nagrade g. Hoferja in gospodične Dore pričajo o čednih kupčijah, ki so se uganjale na stanovanjski komisiji. In dični g. Voglar o tem vsem ni nič vedel.

Seja mariborskega obč. sveta je trajala v torek, dne 11. oktobra, nepretrgoma od 6. ure zvečer do 1/2 na 1. uro zjutraj.

Cudne razmere. Včeraj zvečer v pozni uri sem se vračal s kolesom v spremstvu soproge iz dopusta na Nurburgu domov v Maribor. Bilo je že po 11. uri ponoči, ko se peljem v lepi mesečini skozi naše „predmestje“ Pöbrežje. Vse spava. Toda, kaj pa to?! Kmalu po pokopališču v smeri proti mestu je bila gostilna lepo razsvetljena, slišalo se je divje vpitje in „petje“, seveda nemško. Na cesti pred gostilno pa stojita dve gugačji se moški osebi ter opravljata kar sredi ceste svojo potrebo. Prav po balkansko! Kje pa je slavna občina, kje so drugi varnostni organi, katerih imamo v Mariboru in okolici kar cele trume, da ne vidijo in ne slišijo takih skandalov v času žalosti po umrlem kralju Petru? Dr. G. — Kakor se nam poroča, se dogajajo tudi po drugod taka nedovoljena preokrajavanja policijske ure. Ne bi škodovalo, ako se občinski uradi in orožniške postaje energično opominja na njih dolžnost v tem oziru.

Nove cene v Mariboru. Občinsko sodišče za pobijanje draginje v Mariboru je določilo naslednje cene za živila: goveje meso III. vrste 16 K, 11. vrste 18 do 20 K, I. vrste (volovsko) 22—24 K 1 kg, telečje 16—18 K, kruh črni 13, beli 16 K 1 kg, krompir 4 K, 1 kg, jajca 4 K komad. Za mleko in špeh (ki ga pripeljejo špeharji) so cene odslej proste.

Orlovski vestnik.

V Konjicah se vrši dne 16. t. m. po popoldanski službi božji veliko ne-

politično zborovanje. Zborovalo se bo v dvorani okrajnega zastopa. Govorili bodo: g. Jože Pirc, predsednik, Orlovsko zveza v Ljubljani in drugi. Pridite v obitnem številu!

Dopisi.

Ormož. Okrajna posojilnica razpošilja vsem zavodom in večjim posestnikom ne glede na stranko neki pregled o poslovanju zadnjih let v agencijske namene. Ker je zadnja bilančna objava prinesla podpise samih zagriženih liberalcev in samostojcev, je to znamenje, da so pri zadnjih volitvah vrgli tudi naše zadnje moze iz odbora in nadzorstva. Pokojni dr. Omulec je vsaj delal „nekako“ nepristransko in trpel tudi nekatere klerikalce v odboru okrajne posojilnice. Danes pa tega ni več. Naša stranka nima več nobenega zastopnika v „okrajni“ posojilnici. Ta je postala liberalna domena. — V 111. št. „Straže“ je nekdo izrekel mnenje za ustanovitev hranilnice kmetijskih občin ormoškega okraja. Prav tako! Se bolje pa bi bilo, ako bi naši stari „Ormožki posojilnici“ preskrbeli pravico hranilnice kmetijskih občin. Bodimo čuječi! Dvanajsta ura bije. Saj vendar se gde, da bi pet liberalcev komandiralo tri četrtine naših kmetovalcev v ormoškem okraju in vzelo v zakup vse naše gospodarstvo!

Razgled po svetu.

Angleško mnenje o Stinnesu. — Slovitemu nemškemu milijarderju Hugonu Stinnesu se je posrečila pridobitev izvestnega dela angleškega časopisja za svoje cilje. V Angliji pišejo o Stinnesu z velikim spoštovanjem. „Manchester Guardian“ piše: „Stinnes je obnovitelj Evrope. On je realni politik, ki je v nekotikih mesecih dvignil in sezidal ono, kar ni zamogla niti ena konferenca in nobena komisija za reparacije“.

Vredno, da beležimo. Neven« poroča, da zahtevajo cigani šole, a ne naši, ampak češkoslovaški. V Evropi prevladuje prepričanje, da ne more ostati cigan na enem mestu preko 40 dni, sicer se odpre pod njim zemlja. Ravno kar omenjeno mnenje o ciganski nestalnosti pa so prevrnili cigani sami. Praška „Tribuna“ javlja, da se je oglašila pri šolskemu referatu ciganska deputacija, ki je prosila za pozidavo šole

v Levicah. Šola bi naj vzgajala cigansko dečo v slovaškem jeziku. Deputacija je povdarjala, da hočejo cigani sami izdelati opeko za šolo, v potrebi si zgraditi šolsko poslopje tudi sami. Vsekakor si lahko častita bratislavška vlada na kulturnem uspehu, ki ga je dosegla pri ciganih.

Tajfun na Japonskem. Te dni je razsajal v okraju Nagoya na južnem Japonskem tako silen vihar, imenovan „Tajfun“, ki je zahteval 250 človeških žrtev. Vihar je odnesel in porušil čez 100 poslopij. Silni morski valovi so pa porušili celo vrsto obrežnih poslopij.

Uradovanje po naših carinarnah.

Uradovanje na carinarnah je za občinstvo neznosno ki more prestati prave muke, preden pride do blaga. V trgovu vidijo le prekanjenega človeka, ki hoče državo oškodovati. Najmanjši pregrešek proti deklaraciji blaga se smatra za kaznjivo dejanje, ki se kaznuje z 6—10 kratnim zneskom carinske dference. Trgovcu je pri najboljši volji nemogoče pri večini slučajev deklaracijo po predpisih takoj izpolniti, ne da bi si prej ogledal blago. Ali bi ne bilo mogoče, da bi eventualno zmotu pri deklaraciji konstatiral in popravil službujoči carinski uradnik?

Poprej je veljalo določilo: Za nekaznjivo se smatra nepravilna navedba netožeze pri zacarinjenju, če je le vrsta in kakovost blaga ter brutopeza pravilna, in je očitvidno, da leži zmotu le v neupoštevanju notranje posode ali izpolnivega materijala. Koliko sitnosti bi se s tem strankam in pa tudi uradom prihranilo! Predpis, da se mora carinska deklaracija do zadnje pičice popolnoma izpolniti, je nemogoča stvar in pomeni tako postopanje le šikana trgovcev in občinstva, ki bi zaslužili malo več uvaževanja od strani carinskih organov za ta ogromni davek, katerega plačajo državi.

Poprej je smelo blago, ko se je plačala carina, še 30 dni prosto ležati. Umevno, da je taka zahteva pri današnjih razmerah nemogoča. Vendar bi moralo biti blago ležarine prosto, ako je carinski urad prezaposlen in trgovec vsled tega ne more plačati carine. To se danes ne upošteva in se zahteva ogromno ležarino oa 6000

kron za vagon na dan. Treba bi bilo vsaj 4 dni pustiti prostega časa, kajvečno ni mogoče dobiti takoj vse, za carinarno potrebnih dokumentov, kakor fakture in certifikatov po pošti za predpis minimalne carine.

Ležarinske razmere so tako neznosne in stroški tako visoki, da trgovec raje plača diferenco med maksimalno in minimalno carino, kakor da bi reklamiral pomanjkljive originalne certifikate, ker stroški za ležarino nadkriljujejo v največ slučajih daleko diferenco med maksimalno in minimalno carino.

Vsled pomanjkanja sposobnega in zadostnega uradnega osebja, vsled nezadostnih uradnih prostorov izgubi trgovec mnogo časa, je izpostavljen nevarnosti, da plača visoko ležarino, da se mu pokvari blago, ne glede na to, da trgovec ni v stanju blago kvantitativno in kvalitativno konstatirati vsled česar izgubi regres po zakonu proti literantu.

Ker vse te neznosne razmere povzročujejo ogromne stroške trgovca, ki jih prevali na konzumenta, ni čuda, da draginja vedno raste, in se vsi poizkusi draginjo zmanjšati zamanj, dokler se zlu ne odseka koronina z res pravo državno gospodarsko politiko, ki ne razlaga zakona po mrtvi črki, nego po duhu zakona. Taki uradniki analfabeti v državnem gospodarstvu ne spadajo v urade s tako važnim gospodarskim delokrogom. Da pa ne bo takih uradnikov analfabetov, potrebujemo dalekovidnih državnikov, ki ne presoajo uprave države iz vidika vaškega stolpa majhne državice.

Poklicani so državni poslanci, da vso pozornost obrnejo na to važno narodno-gospodarsko vprašanje, poklicane so pa tudi trgovske zbornice, da povzdignejo svoj glas, kot zastopnice trgovcev. Ker pa vsaka zbornica sama za se ne pomeni nič, naj se združijo vse trgovske zbornice v mogočno zvezo trgovinskih zbornic v Jugoslaviji, in kot taka zastavi ves svoj vpliv da se te res škandalozne razmere odpravijo. Trgovci pa naj naznanijo vse te slučaje svoji zbornici, ki jih objavlja, in predloži zvezi, ta pa ves material zbere in da narodni skupščini in pa ministrstvu na razpolago z primernim komentarjem. Preverjeni sme, da bo pomagalo.

Gospodična iz boljše hiše se sprejme kot poštna pomočnica. Ponudbe za uredništvo pod „Stalno 300“ 579

POZIV vsem gg. gostilničarjem, kavarnarjem in drugim iz mesta in okolice, kateri imajo v svojem lokalu obišeno mojo reklamno ploščico, da bi isto takoj uničili oziroma poslali meni, ker v drugem slučaju nisem v stanju za iste plačati in bodo zato pri davčni oblasti sami odgovorni. 577 S spoštovanjem Vladimir Vlašič, fotograf v Mariboru, Gosposka ulica št. 23.

Velik živinski sejem se vrši v soboto dne 15. oktobra (na dan sv. Terezije) v Račju. Kupci in živinorejci pridite! 576 Zupanstvo Rače.

Organist in cerkovnih Cecilijanec, tenorist neoženjen, 27 let z dobrimi spričevali navdušen za cerkveno petje z pogoji pevskih moči, želi premeniti svojo sedanjo službo radi neprimerne stanovanja. Ponudbe je vpslati na Josipa Kranjc, Slov. Bistrica 44. 573

Proti dobremu plačilu se vzame v najem večji prostor za delavnico ali skladišče. Ponudbe na upravnishvo lista.

Novo došlo za jesen in zimo! Obleke za gospode in dečke, plašči v vseh velikostih, zimske suknje, delavski plašči ter perilo v veliki izbiri in po nizkih cenah. Obleke po meri izdelujem točno in za solidno ceno. JAKOB VEZJAK krojaštvo in konfekcija, Maribor, Vetrinjska ulica 17. 5—526ts

Velika izbira sukna, perila, odej, gotovih oblek, dežnikov, posteljnega perja po znižanih cenah se prodaja pri J. TRPIN, v Mariboru 10—10 Glavni trg 17. 522

Oglejte si, in naročite zimsko obleko ali zimsko suknjo (Stuzer) v manufakturni trgovini Rudolf Nieferral, Koroška cesta 1, lastna krojačnica (Fr. Safran) ter bodete prepričani, kakor že mnogo drugih o solidni ceni ter prvovrstni izdelavi oblek. Istotako se ima v zalogi zimsko perilo, posteljne odeje, koce, volneni triko, barkenti, nogavice i. t. d. Lastna krojačnica! Solidne cene!

GALANTERIJU, DROBNA-RIJO, PARFUMERIJU IN RAZNE PLETARSKÉ IZDELKE priporočata na debelo in na drobno BALOH & ROSINA, MARIBOR, GRAJSKI TRG 3.

Dekle z dežele 17—18 let staro se išče k dve-ma otrokoma. Arhitekt Schell, Sodna ulica št. 16 v Mariboru. 574

Električno luč z 10—40 žarnicami dobi vsaka hiša, trgovina in gostilna s presneljivim strojem, ki ga žene bencin. Teža 80 kg. Cena je 6500 din. Več pove Nieferral, Maribor, Koroška cesta 1.6—536

Širite „Stražo“!

Velika zaloga vsakovrstnih in veržic, prstanov, uhanov, ter jedilnega orodja itd. 7—5 Vsa v to stroko spadajoča popravila izvršujem točno in po ceni Lovro Stojec, urar, Maribor, Jurčičeva ul. 8 (Edmund Schmidgasse). 314

Jajca iz hladilnice prodajamo vsak dan na Glavnem trgu — v Mariboru, komad po 2.80 K. — Eksportno društvo. Matheis, Suppanz & Co. Cvetlična ulica št. 18.

Inserati v Straži imajo uspeh!

Kupim vse neuporabne zlate predmete kakor verižice, obeske, prstane, zapetnice, uhane, srebrn in slati denar i. t. d., kateri predmeti vam leže doma in jih ne nosite, tvrdka R. Bizjak trgovina ur, slatinne in srebrnine Maribor, Gosposka ulica 16.

Spodnještajerska ljudska posojilnica Stolna ulica št. 6. v Mariboru reg. zadr. z neom. zav. Obrestuje vloge po 4% in 4 1/4% Daje posojila na vknjižbo ali poroštvo. Stroški so neznatni, ker oskrbi zavod vknjižbo brezplačno. 135 58 Za varnost vlog jamči rezervni sklad, naložen v vinogradnem posestvu, v hiši in stavbiščih na najlepšem prostoru v Mariboru. Rentni in invalidni davek plačuje posojilnica sama.